

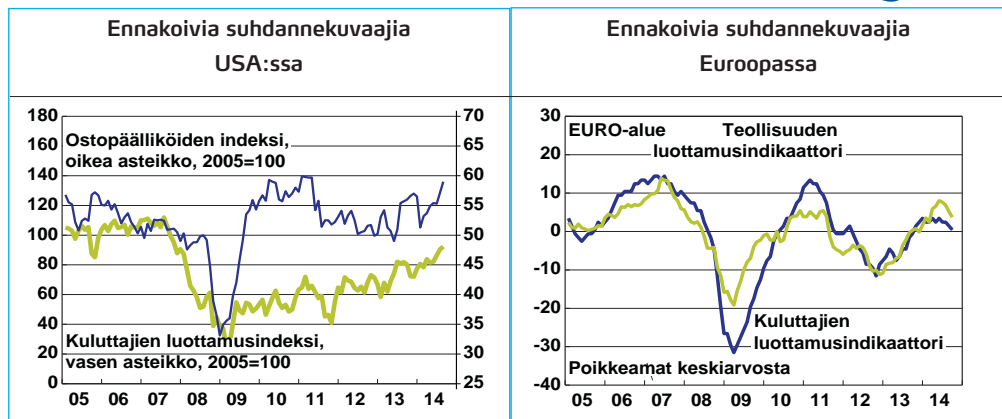
Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

● Euroopan kasvu on vaimentunut ja Eurostatin suhdannebarometrin luottamus hiipuu. Euroalueella teollisuustuotanto putosi kausitasoitettuna selvästi elokuusta ja kokonaistuotannossakin kasvu lopahti. Tähän vaikutti nimenomaan Saksan talouskehitys. Maan suhdanteita ennakoiva IFO-indeksi heikkeni edelleen syyskuussa.

● Arviot Venäjän vaikutuksesta Suomen talouskehitykseen ovat keväästä synkentyneet. Erityisesti kuluttajabarometrin odotukset näyttävät heikentyvän Ukrainan kriisin kärjistyttyä. Tuotannon elpyminen ei edes ehtinyt alkaa, kun suhdanteet uhkaavat kääntyä jälleen hiipuviksi.

● USA:n talous palasi kasvu-uralleen, kuten ennakoitiin heikosta vuoden alusta huolimatta. Asuntomarkkinat ovat pysyneet vakaina ja työttömyys vähenee.

Euroopan kehitystä leimaa epävarmuus, mikä kiteytyy Saksaan. Maan suhdanneodotukset ovat lopahtaneet nopeasti ja maan bkt laski keväällä.

Euroalueen bkt ei keväällä kasvanut, vaan pysyi kausitasoitettuna edellisen neljänneksen tasolla. Euroalueeseen kuulumattomat Britannia ja Ruotsi sekä jotkut pienemmät maat nostivat EU:n bkt:n niukkaankasvuun.

Teollisuuden kehitys on Euroopassa jäänyt vielä heikommaksi kuin kotimarkkinoiden tai kokonaistuotannon kehitys. Sekä euroalue että koko EU-maiden ryhmä on kesäkuukausina hiipunut.

Viennissä tilanne on vähän parempi, Saksa erottuu tässä muista edukseen, mutta on muitakin valopilkkuja. Palveluiden vienti on kasvanut nopeammin

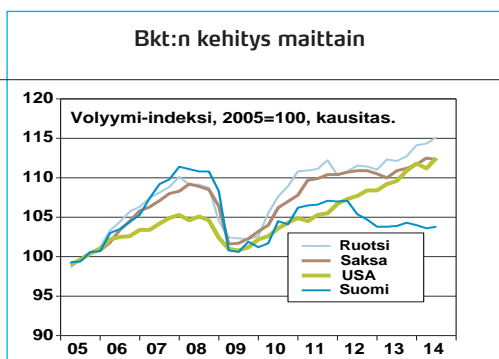
kuin tavaravienti. Teollisuuden ja viennin perinteinen kohtalonyhteys on tältä osin laimentumassa.

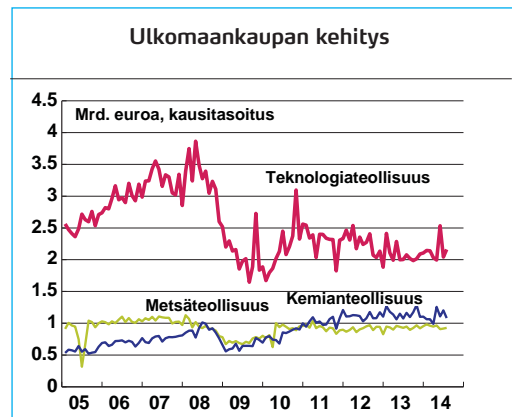
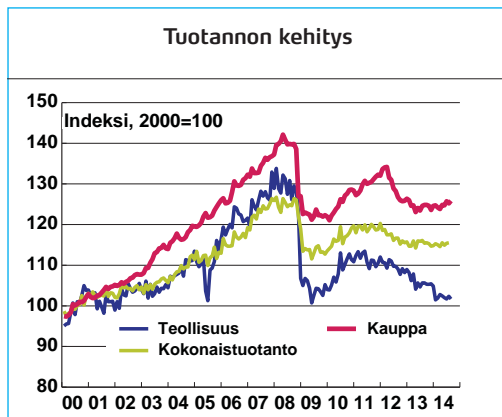
EKP on toimillaan alentanut korkojen ja nollan tuntumaan ja keskuspankitalletuksissa on käytetty negatiivistakin korkoa. Lisäksi EKP aloittaa lokakuussa 2014 joukkovelkakirjojen osto-ohjelman, jolla lisätään käytettävissä olevan rahan määrää eurojärjestelmän piirissä. Toimilla tuetaan talouskasvua ja hillitään deflaatiopelkoja. Euroalueen inflaatio oli syyskuussa 0,3 %. Finanssimarkkinat ovat pysyneet rauhallisina ja kriisimaista Espanja ja Portugali näyttävät elpävän.

Venäjän talousennusteet 2014-2015 ovat lähellä nollaa. Ukrainan kriisi ja siihen liittyvät pakotteet huonontavat muutenkin vaisuja näkymiä. Maan kasvu on perustunut korkeaan öljyn hintaan ja siinä hyvä vaihe päättyi jo ennen kriisiä. Nyt öljyn hinta on pudonnut nopeasti.

USA:n 2-3 prosentin kasvukaan ei ole kovin nopeaa, mutta se kestää kyllä vertailun ja nousu lienee vakaalla pohjalla. Kevään pudotus jäi väliaikaiseksi, kuten ekonomistit olivat vakuuttaneet.

Kiinan vaikutus maailmantalouteen on vaimentunut, vaikka maan kasvu jatkuu. Muutos on heijastunut selvästi raaka-aineiden hintakehitykseen.

Suomen teollisuus ottaa taka-askeleita. Volyymi-indeksi on huidellut kuukaudesta toiseen ilman osoitetta. Pidemmän aikavälin suunta on Suomessa erityisen laskeva. Vain autojen valmistus lisääntyy. Joissain muissakin indikaattoreissa on pientä parannusta. Teollisuuden tilaukset ovat keväästä lähtien lisääntyneet kesäkuuta lukuun ottamatta. Myös teollisuuden vientiveton liikevaihto on kasvanut. Myönteisiäkin merkkejä on, mutta tuoreissa ennusteissa elpymistä siirrettiin vuodelle eteenpäin.

Kokonaistuotannon suhdannekuvaajan suunta ei ole laskeva, mutta se on jolkottanut paikallaan jo pari vuotta. Kesässä on aavistus nousua, minkä syystuulet voivat helposti hävittää. Vähittäiskaupan kehitys on tempoillut ja viime kuukaudet jäivät heikoiksi. Tukkukaupassa kesäkuukaudet ovat sitä vastoin hiukan kohonneet kevään lukemista, mikä kohottaa koko kaupan kuvaajaa.

Vienti ei ole elpynyt, vaikka sähkölaitteiden ja kulkuneuvojen toimitukset ovat kohottaneet teknologiateollisuuden vientilukuja jonkin verran. Metsäteollisuuden vienti ei kasva ja aiemmin kovassa nousussa olleet öljy-

tuotteetkaan eivät nyt ole kohottaneet kemianteollisuuden vientilukuja.

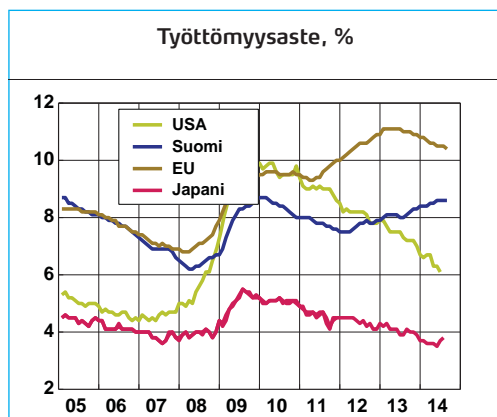
Kulutuksen volyymi on kuluvan vuoden aikana alkanut hiipua heikentyneen tulokehityksen ja kuluttajien horjuvan luottamuksen vuoksi. Kotitalouksien käytettävissä oleva reaalitylo on kuitenkin sinnitellyt vielä plussalla ja Etlan ennusteissa se säilyisi hivenen kasvavana koko ennusteperiodin vuoteen 2016 saakka. Tämä ennuste edellyttää vakaata työllisyys- ja työttömyyskehitystä.

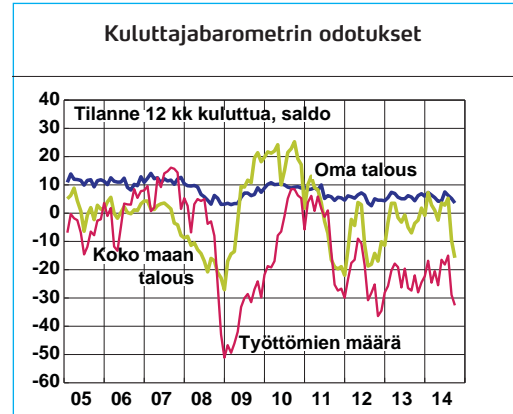
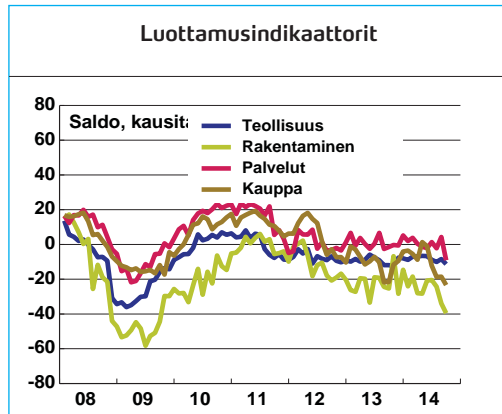
Virallinen työttömyysaste antaa työmarkkinatilanteesta silotellun kuvan. Suuri osa työtä vailla olevista luokitellaan nimittäin virallisen tilaston mukaan työvoiman ulkopuolelle, koska heidän työnhakunsa ei ole

riittävän aktiivista. Noin 200 tuhannen virallisen työttömän lisäksi tällaisia piilotyöttömiä on 100-150 tuhatta. Tämän lisäksi yli 100 tuhatta henkilöä kokee itsensä vajaatyöllistetyksi. Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastossa työttömien määrä on puolet suurempi kuin Tilastokeskuksen virallisen tilaston mukaan.

Bkt tulee tänä vuonna vähentymään. Vielä kesällä laskua ei ennustanut yksikään suhdannelaitos, nyt valtaosa on tällä kannalla. Ensi vuodelle ennustetaan vientivetoista kasvua. Kotimarkkinoiden elpyminen tukisi kasvua vahvemmin vasta vuonna 2016.

Uusissa ennusteissa lähivuosien kasvu jää silti tuntuvasti alhaisemmaksi kuin mitä aiemmissa ennustettiin.

EK:n luottamusindikaattorissa teollisuuden luottamus on alhainen. Näin on ollut vuoden 2012 alusta lähtien. Tilaukanta on supistunut, kapasiteetin käyttöaste alentunut ja varastot kasvaneet. Tuotanto-odotukset ovat hiukan koholla. Teollisuuden osalta suhdannekyselyjen tulokset ovat linjassa Tilastokeskuksen volyyymi-indeksin kanssa.

Palveluiden tilanne on syksyllä nopeasti huonontunut. Erityisesti vähittäiskaupassa luottamus heikentyy jyrkästi.

EK:n suhdannetiedustelu ei juurikaan komppaa myönteisempiä viestejä liikevaihdon kasvusta tai tilauksien lisääntymistä. Liikevaihdon kasvu voi selittyä siten, että ulkomailta valmistettuja tuotteita myydään kotimaisen yhtiön kautta. Tällainen toiminta ei juuri kohota teollisuuden volyyymi-indeksiä tai näy kotimaisen arvonlisäyksen lisääntymisenä, mutta kohottaa liikevaihtoa. Varsinaisen elpymisen pitäisi näkyä ensimmäisenä suhdannekyselyissä.

Kuluttajien luottamus heikkeni syyskuussa edelleen jyrkästi. Aivan finanssikriisin tasolla ei vielä olla, mutta luottamusindikaattori sekä arviot koko maan taloudesta ja työl-

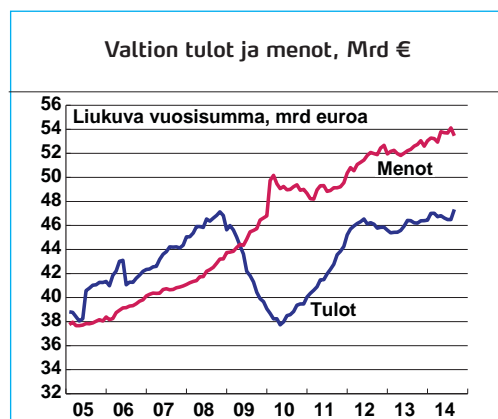
lisyydestä laskivat lähelle vuoden 2012 tasoa. Vaikuttaa siltä, että Ukrainan kriisi kaikkine seurauksineen on synkistänyt nimenomaan kotitalouksien näkemyksiä.

Inflaatio kohosi syyskuussa 1,3 prosenttiin. Hinnat ovat syksyllä nousseet osin kausiluontoisista syistä, mutta muuten hintojen nousuvauhti on alentunut jo vuoden 2011 lopusta lähtien. Inflaatiota kiihdyttivät nyt vaatteiden ja vihannesten kallistuminen.

Euroalueen hintojen nousu on alhaisempaa kuin Suomessa. EKP pyrkii poikkeustoimillaan hälventämään deflaatiopelkoja, jotka viime kädessä luovat ja ylläpitävät alenevaa hinta-

kierrettä. Ratkaisevaa on myös varallisuusarvojen kehitys. Pörssikurssit ja asuntojen hinnat ovat velkaongelmaisissa euromaissa pudonneet, mutta tilanne on viime aikoina pikemminkin lieventynyt.

Suomessa valtiontalouden alijäämäisyys näyttää lieventyneen kesäkuukausina, mutta taustalla ei liene mitään tulo- ja menokehityksen pysyvämpää muutosta. Verojen korotusten vuoksi tulot voisivat jonkin verran kasvaakin, mutta vaikutus jää vähäiseksi, kun heikko talouskehitys kaventaa samaan aikaan veropohjaa. Heikon talouden mahdollisesti kasvattamien työttömyysmenojen takia valtion menot voivat edelleen lisääntyä.

Tuloksissa heikko trendi

Kannattavuus on heikentynyt vuoden 2010 lopusta ja tämä suunta näyttää säilyvän, vaikka vuoden toisella neljänneksellä kausitasoitettut luvut kohenivatkin hiukan.

Vuoden loppupuoliskolla saadaan tuskin vetoapua markkinoilta, parannus on yrityksiä omien kulukuurien varassa. Tiedot kannattavuudesta ovat kuitenkin ennakkollisia ja niihin tehdään usein merkittäviä muutoksia.

Yleisten ennusteiden mukaan kasvu orastaa jälleen ensi keväänä viennin vetämänä, mutta kotimarkkinoiden tilanne vahvistuisi vasta vuoden 2016 puolella. Koko yritysenteen kannattavuus on pääasiassa kotimaisen kysynnän varassa ja sen takia kannattavuus heikkenisi vielä 3 % kuluvana vuonna. Tämäkin taso edellyttää tilanteen lievenemistä vuoden loppupuolella.

Pörssi-yhtiöillä vuoden alku oli heikko, mutta toinen neljännes jo parempi. Koko vuodelle esimerkiksi eQ varainhoito Oy ennustaa runsaan 10 % parannusta nettotulokseen. Suhdannekehityksestä ei ole saatu

tähän avitusta, sillä liikevaihto aleni ensimmäisellä vuosipuoliskolla 4 %. Kannattavuus parani siitä huolimatta 4 prosenttia. Pörssi on ollut kesän jälkeen levoton ja kurssit ovat viime aikoina pudonneet jonkin verran.

Ennusteet heikentyivät

Valtaosassa ennusteita kuluvan vuoden bkt laskee, mutta ennusteet

ovat kokonaisuudessaankin aiempia heikompia. Synkimmän, Nordean ennusteen mukaan, bkt alenee 0,5 % kuluvana vuonna ja kasvaa ensi vuonna vain 0,3 %. Muilla ensi vuosi on samanlainen tai parempi kuin alla olevassa Etlän ennusteissa. Suomen Pankin ennuste kesäkuulta erottuu myönteisimpänä, kun muut ovat syksyllä julkistettuja.

Keskeiset ennusteluvut

Ennakkoluvut 2013, Tilastokeskus / Ennusteet, Etlä: Suhdanne 2014/2 Syyskuu 2014

	Vuosimuutos, %			
	2013*	2014**	2015**	2016**
Bkt, volyymi.....	-1,2	-0,4	0,8	1,8
Vienti, volyymi.....	-1,7	0,0	2,2	3,3
Tuonti, volyymi.....	-2,5	-0,4	2,3	3,2
Yksityinen kulutus, volyymi.....	-0,7	-0,2	0,6	1,6
Yksityiset investoinnit, volyymi.....	-6,8	-3,7	1,9	3,2
Kuluttajahinnat.....	1,5	1,1	1,3	1,6
Ansiotasoindeksi.....	2,4	1,3	1,1	1,7

Tasot ja asteet

Työttömyysaste, %.....	8,2	8,7	8,7	8,5
Työllisyysaste, %	68,6	68,5	68,8	69,4
Vaihtotase, Mrd €.....	-4,1	-2,7	-3,2	-3,5
Jul.yhteisöjen jäämä, % BKT:sta	-2,3	-2,8	-2,5	-1,7

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
Puh. 09 4202 2603
etunimi.sukunimi@ek.fi